

WESTERHEEM

DIEPENVEEN (Ov.)

Bij de restauratie van de Herv. Kerk, voorheen kapel van het in 1401 gestichte Regularissenklooster, in 1411 voltooid, zijn de funderingen blootgelegd van pijlers waarop voorheen het nonnenkoor in het w. uiteinde rustte. De galerij werd in 1720 weggebroken. Na het verwijderen van de zerkenvloer in het o. uiteinde der kerk, kwam op geringe diepte, bij de standplaats van het vroeger altaar, een crucifix tevoorschijn. Dit bestond uit een verguld koperen Corpus Christi, lang 8 cm en met koperen nagels bevestigd aan een kruis, gesneden uit een stevige koperplaat, hoog 18,5 cm, breed 14,5 cm. Ook dit kruis is verguld geweest en stond waarschijnlijk op een voeting. De einden van het kruis vertonen kassen, versierd met bergkristal. Het maakt de indruk uit de wende van 13e naar 14e eeuw te dateren, derhalve iets vroeger dan het klooster. De overlevering wil, dat de stichter van het klooster, Johan Brinkerink, vóór het altaar werd begraven.

Voortgezet onderzoek in het koor van de Herv. Kerk, bracht de fundering tevoorschijn van het voormalige hoogaltaar: afwisselende lagen gestampt baksteengruis met aarde, horizontaal aangebracht in een van te voren gegraven schacht, tot ca. 60 cm dieper dan de fundering van de kerkmuren. Bij de bouw werden rode moppen gebezigd, formaat 7 x 14 x 28 cm. De blauwe zerk die eenmaal het altaar dekte, bleek naderhand als vloerverharding te zijn gebruikt (lang 2,60 m, breed 1,30 m, dik 25 cm). Voor de ophoging van het kloosterterrein werd bont zand gebruikt, vermengd met brokken oer. Sporen van het graf van Johan Brinkerink werden niet gevonden. Het crucifix bevond zich juist ten w. van de altaarfundering en kan daar zijn beland bij een plundering of ontwijding van de kapel.

*Nieuws-bull. K.N.O.B., afl. 3, mrt. '67.
R.O.B. Amersfoort. (H. Halbertsma).*

DORDRECHT (Z.H.)

De sanering van de oudste gedeelten der stad Dordrecht biedt mogelijkheden om een reeds lang gekoesterde wens te verwezenlijken, n.l. het instellen van een onderzoek naar de bouwgeschiedenis van één der oudste Hollandse steden. Nabij de Varkensmarkt is reeds een groot complex gebouwen afgebroken. Een stuk terrein, ongeveer ter grootte van een halve hectare, wordt door de dienst Openb. Werken in samenwerking met de A.W.N.-werkgroep „Lek en Merwestreek” onderzocht. In het najaar '67 zal hier de nieuwe bebouwing aanvangen. In april '66 is een aanvang gemaakt met het onderzoek. Met een dragline is op enkele plaatsen een sleuf getrokken. In een 3 m diepe sleuf konden minstens drie bouwperiodes in het profiel worden geconstateerd. Onder in het profiel van een andere, 4m diepe sleuf, bevond zich een beerput, waaruit een grote hoeveelheid 17e en 18e eeuws vaatwerk tevoorschijn kwam, evenals een tinnen lepel met rond blad, een spaarpotje en een houden broodplankje. De beerput hoort vermoedelijk thuis in de voorlaatste bouwperiode, evenals een er boven gelegen keldertje. De percelering van deze huizen, waarvan de achterkant gedeeltelijk werd blootgelegd, was waarschijnlijk gericht op een in die tijd bestaand binnenhaventje.

*J. Okkerse, hoofd Bouw- en Woningtoez. Dordrecht.
Werkgroep A.W.N. Lek en Merwestreek (H. A. de Kok).*

WERKENDAM (N.B.)

Bij zandzuigen in een kil ten o. van de Jantjesplaatpolder in de Biesbos, stiet men op grote hoeveelheden puin, waarom de zandzuiger moest worden verhaald. Omhooggebrachte puinbrokken bleken fragmenten van laat-middeleeuws beeldhouwwerk te bevatten, deels uit hardsteen, deels uit kalksteen. De zaag- en beitelsneden waren opvallend scherp, de aard van het werk uitgesproken kerkelijk, t.w. traceringen van Gotische vensters, en een fragment van een voetstuk. Wij vermoeden, dat het hier overblijfselen betreft van het tijdens de St. Elizabethsvloed (1421) verdrongen dorp Erkentrudenkerke. Dit lag aan de n. oever van de Maas, op korte afstand stroomafwaarts van de afsplitsing van de Dubbel, ongeveer halverwege tussen Dorrecht en Drimmelen.

*Nieuws-bull. K.N.O.B., afl. 4, apr. '67.
R.O.B. Amersfoort. (H. Halbertsma).*

WIEKEN, gem. Gendringen (Gld.)

Hier zijn onder een ca. 75 cm dik pakket oude landbouwgrond een hoeveelheid scherven en crematieresten aangetroffen, welke wijzen op een zich hier bevindend urnenveld, o.a.: een wijde, gladwandige urn, een besmeten urn met kleine „dellen” op de gladde schouder en een wijde schaal. Reeds vóór de eerste wereldoorlog was op hetzelfde perceel een grote urn met crematie gevonden, welke helaas verloren is gegaan.

*Nieuws-bull. K.N.O.B., afl. 2, febr. '67.
R.O.B. Amersfoort. (R. S. Hulst).*

WIJCHEN (Gld.)

Bij egalisatie van een terreinrug in het uitbreidingsplan ten n. van de spoorlijn Nijmegen-den Bosch, zijn enige oudheidkundige vondsten gedaan. Aangetroffen werd een drietal urnen; van één is de crematie bewaard, ook een klein bijpotje behoort hiertoe. Het grafveld, waarvan mogelijk nog een deel aanwezig is, dateert uit de vóór-Romeinse IJzertijd of wellicht nog uit de late Bronstijd. Vermoedelijk rond de 12e eeuw na Chr. zijn enkele boomputten te dateren; zij hebben een doorsnede van 0,90—100 cm buitenwerks en zijn vermoedelijk tot 2,50—3 m beneden het toenmalige maaiveld ingegraven. In de putten en de putkuilen werden o.a. enkele scherfjes gevonden van Paffrathen Pingsdorfachtig aardewerk en van op de schijf vervaardigd grijsgeel aardewerk met radstempelversiering. Los op het terrein gevonden scherven dateren uit dezelfde tijd (determinatie A. Bruyn). Hiertoe behoren ook randfragmenten van lokaal vervaardigde kogelpotten.

*Nieuws-bull. K.N.O.B., afl. 2, febr. '67.
R.O.B. Amersfoort. (R. S. Hulst).*

ZEEGSE, gem. Vries (Dr.)

Dicht bij de hoge z. dalrand van het Zeegser loopje, even ten w. van de weg van Zeegse naar Tinaarlo, ligt één van de grootste grafheuvels van Drenthe, met omliggend terrein enkele jaren geleden aangekocht door de Stichting Het Drentse Landschap. In jan. '67 is deze beschadigde heuvel vanwege het B.A.I. zoveel mogelijk in zijn oorspronkelijke vorm hersteld. Voorafgaande hieraan zijn enkele gaten, centraal en perifeer, recht afgestoken, waardoor profielen konden worden bestudeerd. De heuvel schijnt in één keer opgebouwd uit zeer donkere humeuze